...арина плаћена у готову.

НОВИ САД
четвртак
6 фебруара
1941

Година VII
Бр. 32 (1.723)

ДАН

Главни уредник: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ

Редакција и администрација Краља Александра 7. — Телефон: 21-05 — 21-06. Чековни рачун код поштанске штедионице у Београду број 58.460 — Поштански фах број 178 — Рукописи и фотографије се не враћају

Независни информативни дневник

Излази свакодневно осим понедељника

Примерак 1 дин.

Месечна претплата 20 д. за земљу 50 за иностранство

Огласи по тарифи

ФРАНЦУСКА ЋЕ ЗАДРЖАТИ СВОЈ ДОСАДАШЊИ СТАВ

ПРЕД НОВОМ РЕКОНСТРУКЦИЈОМ ФРАНЦУСКЕ ВЛАДЕ

У оквиру нове владе образоваће се директориј у који улази и г. Лавал као министар иностраних послова

Виши, 5 фебруара. (А.А.) — Адмирал г. Дарлан вратио се синоћ у Виши из Париза, где му је, како се у обавештеним круговима сазнаје, пошло за руком да изглади последње несугласице у унутрашњој политици Француске.

Предвиђа се да ће ускоро бити извршена реконструкција владе у Вишију, и то тако да ће се, у оквиру министарског савета, убразовати нека врста директорија. У тај директориј, или ужи одбор владе, ушли би, по свој прилици, г. Лавал као министар иностраних послова, адмирал г. Дарлан као министар унутрашњих послова и генерал г. Унцингер као министар државне одбране. Као и до сада, сва политичка власт остала би и даље у рукама маршала г. Петена који је пристао на ово решење да би онемогућио све изговоре под којима би се могла изазвати неслога међу Французима.

Са друге стране ова промена значи настављање француско - немачке сарадње која ће бити појачана нарочито на привредном и индустриском пољу, пошто Француска не жели да напушта свој став посматрача у сукобу који се води између Енглеске са једне и Немачке и Италије са друге стране.

Женева, 5 фебруара. (А.А.) — **ДНБ** јавља:

Како се из иначе увек добро информисаних кругова у Паризу сазнаје, разговор између г. г. Дарлана и Лавала протекао је на задовољавајући начин.

Разговору је присуствовао и генерални претставник француске владе за окупирано подручје, амбасадор г. де Бринон.

Како се у Паризу даље тврди дошло је до одлуке да се повуку консеквенције из унутрашње-политичке ситуације. Г. Лавал за случај да буде позван да се врати у владу, захтевао би далеко сежна овлашћења. У Паризу се рачуна с тим да ће одлука у Вишиу пасти већ за неколико дана.

Италијанска штампа о другој годишњици владе г. Цветковића

Рим, 5 фебруара. (А.А.) — Агенција Стефани јавља:

Италијански листови опширно пишу поводом друге годишњице владе г. Цветковића и подвлаче да је влада г. Цветковића успела да закључи познати споразум од 26 августа 1939 године којим су уређени односи са Хрватима и чиме је обезбеђена срдачна сагласност свих народних странака. Пошто је решио питања унутрашњег карактера, г. Цветковић се могао у својој активности посветити међународној политици, прожет високим патриотизмом и вољом да се одржи мир и пријатељски односи са суседима ,сигуран да ће у том програму моћи рачунати на искрену солидарност Италије. Фашистичка Италија, подвлачи „Месађеро", која са живом симпатијом прати рад претседника г. Цветковића, радује се поводом друге годишњице његове владе и већ постигнутих резултата који су залога нових успеха и нових остварења.

Британске трупе заузеле Цирену

Каиро, 8 фебруара. — Према саопштењу главног стана генерала Вевела, британске трупе су јуче заузеле место Цирена, некадашњу грчку колонију према којој је цео овај крај добио име Циренаика. Цирена је досада било место у коме је боравио главни штаб маршала Грацианија Код места Цирене налази се један дугачак теснац који спречава пут ка Бенгазију. Заузимањем овог теснаца британске трупе ће моћи брже напредовати према Бенгазију, од кога су далеко још око 200 километара.

У Еритреји британске трупе надиру даље према главном граду те покрајине Асмари, чији се пад очекује ускоро.

Британско ваздухопловство развија и даље велику активност, бомбардујући противничке аеродроме.

МРО ЈЕ МИНИСТАР ЛОРД ЛОЈД

Лондон, 5 фебруара. — „Рајтер": Умро је министар колонија лорд Лојд.

Генерал г. Антонеску је наредио да се побуњеницима суди строго али правично

Број ухапшених побуњеника попео се на 6278

Букурешт, 5 фебруара. (А. А.) — ДНБ јавља:

Јуче је под претседништвом управљача државе генерала Антонеска румунски министарски савет одржао нову седницу, на којој је генерал Антонеску поднео реферат о унутрашњој ситуацији, о предузетим хапшењима и о нађеном оружју и муницији.

Генерал Антонеску рекао је да ће се истрага, као и даље трагање за оружјем и муницијом, водити необично строго, али човечно. У свом реферату генерал Антонеску поново је подвукао да нико није погинуо услед напада војске, која је пуцала тек пошто је била нападнута.

Генерал Антонеску наредио је затим да се свима побуњеницима суди строго али правично, а она лица која су пуштена из затвора, биће стављена под нарочиту контролу полицијских власти.

Букурешт, 5 фебруара. (А.А.) — ДНБ јавља:

У свом дневном извештају министарство иностраних послова саопштава, четвртог фебрура, да у целој земљи влада ред и мир. До трећег фебруара увече број ухапшених побуњеника попео се на 6278, а количина пронађеног и заплењеног оружја такође се незнатно повећала. Војни суд у Букурешту изрекао је 43 нове пресуде у вези са последњим побунама. Овим пресудама 36 ухапшених побуњеника осуђени су од три месеца до пет година затвора, а седам лица пуштено је на слободу.

Г. ХОПКИНС ЗАВРШИО СВОЈУ МИСИЈУ У ЕНГЛЕСКОЈ

Њујорк, 5 фебруара. (А.А.) — ДНБ јавља:

Америчке агенције јављају из Лондона да је нарочити изасланик г. Рузвелта г. Хопкинс, који борави у Енглеској, завршио своју мисију и ускоро ће се вратити у Сједињене Америчке Државе.

Г. ВИЛКИ НАПУСТИО ЛОНДОН

Лондон, 5 фебруара. (А.А.) — Агенција Рајтер јавља:

Г. Вендел Вилки отпутовао је јутрос авионом из Лондона.

Г. Вилки враћа се преко Лисабона у Сједињене Америчке Државе.

—о—

Грци саопштавају да су заузели нове важне положаје

Лондон, 5 фебруара. (А.А.) — Агенција Рајтер јавља:

Грчко министарство за штампу објавило је преко атинског радиа званично саопштење у коме се каже да су грчке трупе заузеле нове позиције које је непријатељ био јако утврдио, да је знатан број заробљеника и ратног материјала пао у њихове руке.

Атина, 5 фебруара. (А.А.) — Атинска агенција јавља:

Службено саопштење број 101 главног штаба грчке војске од четвртог фебруара гласи:

„После успешних борби грчке трупе заузеле су важне непријатељске положаје. Заробљен је већи број непријатељских војника и заплењена већа количина непријатељског оружја, муниције и животних намирница".

У службеном саопштењу министарства унутрашње безбедности вели се да у току четвртог фебруара није било никаквих догађаја у земљи.

ТЕПЕЛЕНИ У ПЛАМЕНУ

Атина, 5 фебруара. — Према извештајима страних дописника са фронта, Тепелени је у пламену. Мисли се да су италијанске трупе, пре коначног напуштања Тепелениа, запалиле складишта муниције и магацине са храном и да пожар одатле потиче. Рђаво време омета операције већег стила, али је ипак грчким трупама пошло за руком да јужно од Валоне заузму један врло важан планински кланац. И у централном сектору су грчке трупе освојиле неколико планинсиких висова од велике стратегиске важности.

ПУКОВНИК Г. ДОНОВЕН ПУТУЈЕ ИЗ ЕГИПТА У ШПАНИЈУ

Цариград, 5 фебруара. (А.А.) — ДНБ јавља:

Пре свог прекјучерашњег одласка из Анкаре, пуковник г. Доновен био је примљен код претседника владе г. Сајдама.

Пошто је претседник Републике г. Инени био отсутан, до аудијенције није дошло, али се у овдашњим политичким круговима сматра за могуће да до сусрета дође на путу г. Доновена за Египат.

Цариград, 5 фебруара. — Пуковник г. Доновен отпутовао је за Египат, одакле ће продужити пут за Шпанију

Изјава претседника владе г. Драгише Цветковића поводом двогодишњице његове владе

»Без дефинитивног остварења политике споразума не може бити трајне, солидне и здраве југословенске заједнице«

Београд, 5 фебруара. (А.А.) — Поводом двогодишњице прве владе г. Цветковића, која је образована 5 фебруара 1939 године, претставници београдске штампе обратили су се претседнику владе г. Драгиши Цветковићу да им поводом овог датума да једну изјаву о политичкој ситуацији.

Претседник г. Цветковић изјавио је следеће:

„Данас, када се навршава две године од дана када сам образовао прву своју владу, која је, као што вам је познато, имала једну врло значајну мисију, ја мислим да ћу најлакше одговорити вашој жељи ако укратко резимирам све важније политичке догађаје, који су се одиграли за последње две године дана у нашем унутрашњем животу.

Влада коју сам образовао 5 фебруара 1939 године имала је јасан и одређен задатак: да прекине са свима оним тешким и изванредним унутрашњим приликама, које су последњих година нашу земљу у погледу њеног унутрашњег срећивања из основа потресали. Те прилике нису биле производ случајних догађаја из последњих пет година нашег заједничког живота, већ су настале као последица једног система, који је читавих 20 година из основа потресао наш унутрашњи живот. Главни и централни проблем свих тих нередовних прилика састојао се у тешким односима који су постојали између Срба и Хрвата у нашој заједничкој домовини још од почетка њеног оснивања.

Уколико је и сам проблем био деликатнији и не тако једноставан за истраживање његовог решења. Влада коју сам образовао 5 фебруара 1939 године схватила је своју мисију озбиљно и одлучно. Ја лично са своје стране трудио сам се да унесем оно што је у свима дотадањим покушајима недостајало: да унесем пуну искреност и да успоставим дух поверења између српског и хрватског народа, који је за протеклих 20 година био из основа поколебан. Већ моја прва декларација у Народној скупштини разликује се из основа од свих дотадањих изјава, које су на том месту даване у погледу решавања читавог комплекса свих проблема из наше унутрашње политике. Ја сам се трудио да ствари поставим на своје старо место и да приликом њиховог решавања оставим све методе из прошлости и све оно што је решење ових проблема читавих 20 година удаљавало од остварења. Поред тога, јасно ми је било да се ни старим путевима, ни старим методама не може ићи и да нам привремена и палијативна решења — оно што се често пута покушавало да чини — неће донети срећивање наших основних унутрашњих прилика.

Према томе моја декларација у Народној скупштини поставила је одлучно и јасно решење хрватског питања као таквог. Било је у оно време пуно погрешних предвиђања са разних страна. Док су једни у декларацији и намерама нове владе видели само стару тактику пролонгирања и везања, дотле су други скептички гледали на могућност споразума Срба и Хрвата. И једни и други, сва ако сећајући се ранијих искустава, веровали су у оправданост својих погледа. Под утицајем свих тих мишљења у почетку сам и сам био у недоумици

Претседник владе
г. Драгиша Цветковић

да ли сва ова предвиђања нису оправдана.

Међутим, мој први контакт са претставником хрватског народа г. др. Мачеком разбио је из основа сва ова, добронамерна или не, сасвим је споредно, предвиђања наших политичких кругова.

Који је био главни разлог да је већ тај први контакт са др. Мачеком мени улио веру да је споразум могућ и да ћемо га направити? Оно о чему сам у почетку рекао: поверење. У првом контакту и после првих наших измена мисли ми смо успоставили оно што је неопходно потребно да разговори буду успешно завршени, успоставили смо дух поверења. И само у том духу поверења ми смо успели да нађемо додира у свима питањима, иако су наши погледи често пута изгледали супротни.

После неколико месеци ми смо наше дело успешно завршили. Политика народног споразума остала је као главна и основна линија наше унутрашње политике. Она је то остала не само за нас, који смо споразум остварили, већ и за све оне који ма у којој форми желе да учествују у јавном и политичком животу наше земље. Без дефинитивног остварења политике споразума по мом дубоком убеђењу не може бити трајне, солидне и здраве југословенске заједнице. Она је гарантија у садашњици и она једино обезбеђује будућност. Они који желе Југославију здраву и снажну могу је изграђивати само на овој основној унутрашњој политичкој линији, на политици споразума. То се нарочито јасно и одлучно показало у свима моментима кроз које је за последње две године наша земља пролазила. На дан двогодишњице моје владе ја сам срећан да могу да изјавим да је та политика наше „вјерују“ и да ћемо се мисли одлучно и до краја држати“, — завршио је своју изјаву претседник г. Драгиша Цветковић.

Пензионисање г. Мите Димитријевића

Београд, 5 фебруара. — Указом Краљевских Намесника, на предлог министра просвете, а у сагласности са претседником владе, пензионисан је г. Димитрије-Мита Димитријевић, помоћник министра просвете, 2 групе 2 степена.

Експлозија пред читаоницом Енглеског клуба у Загребу

Београд, 5 фебруара. — Дана 4 овог месеца, у 18.15 часова, експлодирала је једна динамитна патрона у Загребу, Илица 12, на првом спрату, и то на самим улазним вратима у читаоницу Енглеског клуба. Експлозија је проузроковала извесну материјалну штету на прозорима и вратима из степеништа. У самом претсобљу Клуба теже је повређена у обе ноге г-ђа Нада Шварц инжењер хемије. Других штета нема. Истрага се води.

БРОД „ЕСТЕРИНА“ ОТПЛОВИО У БАР

Загреб, 5 фебруара. „Јутарњи лист“ доноси из Дубровника извештај да је италијански брод „Естерина“ пре неки дан нападнут у близини наших вода у Јадрану од непознате подморнице и да је брод мораО да се повуче прво у Будву а затим је отпловио у Бар, где је брод задржан ради оправке.

Очекује се да ће доћи до нових трговинских преговора са Совјетском Русијом

Београд, 5 фебруара. — Према добивеним обавештењима, за извесно време имало би да дође до нових трговинских преговора између наше државе и Совјетске Русије. Потреба за овим преговорима указала се у вези са околношћу да се међусобна трговинска размена у неким артиклима одвија у количинама које су далеко прешле предвиђене контингенте, док се с друге стране код обе државе показује знатан интерес за проширењем робне размене и на друге артикле, осим оних који су предвиђени у садашњем споразуму.

У садашњем нашем трговинском споразуму са Совјетском Русијом предвиђени су следећи контингенти:

Контингенти за извоз у Русију су (у доларима САД): семе детелине 50 хиљада, свињска маст 200.000, боксит 120.000, екстракти за штављење кожа 150.000, феросилициум 50.000 и разне робе 100.000.

Контингенти за увоз из Русије су (у доларима САД): памук 1,000.000, петролеум 100.000, парафин 100.000, бензин 100.000, азбест 50.000, отпаци од лана 30.000, фармацеутски производи 20.000 и разна роба 50.000.

ОДЈЕЦИ И МИШЉЕЊА

ШТА ТРЕБА УЧИНИТИ У ОДБРАНУ НАШЕГ МИРА

У последњем броју „Нове Европе“ г. др. Иво Колбе расправља о теми „У одбрану нашег мира“. Чланак садржи и један апел на надлежне који гласи: „Ваше пожртвовање мора бити посвећено целовитости земље. Ваша љубав мора огрејавати једнако и Србе и Хрвате, и Бугаре и Словенце. Ви морате провести брзо и одлучно споразум до краја. Ви морате уредити државу, ову кућу вашу и нашу, у потпуности, журно али промишљено и праведно. Ви морате то решити, јер сте зато постављени и јер вам је зато народ дао свој глас и своје поверење. Ако Ваш посао буде руковођен једнаким заносом и љубављу за целину и за појединости, тада ћете довршити дело необориво у снази и чврће од меди. Тада ћете моћи смело устати против туђинских прохтева и захтева, јер ће иза Ваших леђа стајати добро наоружан, чврсто повезан, одлучан и храбар народ Срба, Хрвата и Словенаца. Стаће читава Југославија, у границама и преко граница, окупљена и још неокупљена, ослобођена и још неослобођена“.

„ХРВАТСКИ ДНЕВНИК“ О РАТОВАЊУ У ЛИБИЈИ

О условима ратовања у северној Африци војни стручњак „Хрватског Дневника“, између осталог овако резонује: „Опште речено, управо зачуђује с којом брзином Енглези довлаче своје армије напред, а још је чудније да то муњевито напредовање следи и етапа. Етапа је додуше у освојеним либиским лукама нашла најбоља упоришта, која је искористила за пребацивање материјала на запад. Али те луке сада под ударцима јаких изабраних зрачних снага, које могу негативно утицати на даљи развој етапе. Улога превозне морнарице, а још више ратне морнарице у том сектору као да долази у нову, одлучну фазу“.

ПРОИЗВОДЊА ЗЛАТА И СРЕБРА У ЈУГОСЛАВИЈИ У 1940 ГОД. БИЛА ЈЕ ВЕЋА НО У 1939 ГОД.

Београд, 15 фебруара. — Према подацима који су званично објављени о нашој рударској и топионичкој производњи, у току 1940 године произведено је код нас 1114 кг. злата и 5162 кг. сребра. Производња и једног и другог племенитог метала била је током 1940 године у порасту према одговарајућој производњи у 1939 години, када је било произведено 1054 кг. злата и 1482 кг. сребра.

Количине произведеног злата, објављене у нашој рударској статистици, потичу из рудника златоносног кварца у источној Србији (Пек, Нересница и Благојев камен), сребро потиче како из тих рудника, тако и из Трепче, где се сада овај племенити метал добија приликом прераде оловног концентрата у олово у топионици у Звечану.

ИТАЛИЈА СЕ НАДА ВЕЋЕМ ИЗВОЗУ КУДЕЉЕ ЗА НЕМАЧКУ

Рим, 5 фебруара. — Италија очекује велике куповине кудеље од стране Немачке. Целокупна италијанска стручна штампа истиче са задовољством да је Италија највећи продуцент кудеље у Европи. Тако 1938 године италијанска производња кудеље је износила 1,17 милиона мц. односно скоро једну четвртину светске производње ове индустриске биљке. Од тога је било извезено 424.000 мц.

ПОЛИТИЧКА ХРОНИКА

„УЈЕДИЊЕЊЕ ЈЕ СПАС“

„Напред“, под горњим насловом, расправља питање уједињења свих јужних Словена, и тврди и ово: „Јер, да говоримо баш о Србима, не може њима бити добро ако је рђаво Хрватима, као и обрнуто што не може Хрватима бити добро ако је Србима рђаво. То што важи за Србе и Хрвате, важи и за Словенце, који су такође у заједничкој држави. Али то важи, — и није тешко доказати, — и за Бугаре, који су за сада ван југословенске заједнице“.

ЗАЈЕДНИЦА ИНТЕРЕСА НА ПОЛИТИЧКОМ И ЕКОНОМСКОМ ПОЉУ

„Хрватски Дневник“ расматра питање исхране Бановине Хрватске, и овако, између осталог, резонује: „Када се зна да бановина Хрватска ни у годинама најбоље жетве нема толико житарица да би се могла сама прехранити, јасно је да смо упућени на увоз из других бановина. Налазећи се у саставу Југославије, бановина Хрватска може успешно савладати тешкоће које јој се у том правцу намећу. Исто тако источни крајеви Југославије могу се без потешкоћа опскрбљавати огревним дрвом, јер се у Југославији налази шумама богата Хрватска. Као што се види, међу нама постоји заједница интереса и на господарском подручју“.

САМОУПРАВА НЕМАЧКОГ РЕФОРМАТСКОГ СЕНИОРАТА

Како „Дојчес Фолксблат“ јавља, немачки реформатски сениорат добиће аутономију у оквиру црквеног устава реформатске цркве, у којој већину имају Мађари. Коначно ће ово питање бити решено на седници врховног органа реформатске цркве, и то пре 1 априла ове године.

УНИФОРМЕ И НАРОДНИ ДУХ

На немачкој свечаности ношњи у Новом Саду г .др. Адам Маурус, вођа културног звања „Културбунда“, одржао је говор, у коме је, између осталог, нагласио и ово: „Током ове године ми ћемо прославити и друге свечаности и приредбе на којима ћемо нашу повезаност и једнодушност манифестовати, и, као израз тога, долазити у јединственом оделу, које одговара нашем духу и нашем бићу као Немаца“.

„ЗА МИР И СЛОГУ У ВРШЦУ“

Данашњи „Дојчес Фолксбалт“ објављује извештај из Вршца, у коме јавља да је претседник општине града Вршца г. Коста Георгијевић издао проглас, који су потписали и сви градски већници, у коме апелује на грађанство града Вршца да по сваку цену сачува мир и слогу међу разним народним групама. Омладина је у толикој мери раздражена, тако да нежељени догађаји последњих дана могу да помуте традиционалне добре односе међу грађанима разних народности који владају већ столећима. — „Дојчес Фолксблат“ јавља да су елементи немира младићи од 15 до 20 година који су задојени мржњом према другим народима, а која је последица страног утицаја, и коју неко споља стално потпирује.

Главно вучење
од 8 фебруара до 6 марта
Срећке се могу добити за сво време главног вучења У ГЛАВНОЈ КОЛЕКТУРИ:
Банкарска радња
Лајош Лустиг
Н. Сад, Кр. Александра 13

Умро је Јован Грчић

нестор војвођанских књижевника у 86 години живота

Данас пре подне, у 9.30 часова, у свом стану на Булевару Краљице Марије, тихо је преминуо нестор војвођанских књижевника, професор Јован Грчић.

Покојни Јован Грчић потиче из отме не старе војвођанске српске породице која је дала српском народу неколико истакнутих и заслужних својих чланова. Рођен је 19 октобра 1855 године у Вуковару, где је свршио основну школу. Гимназију је почео у Винковцима а наставио у Новом Саду, 1866, где је матурирао у новосадској Српској православној великој гимназији. Студирао је у Грацу, где је, 1873, био секретар Српског академског друштва „Соко“. По завршетку студија, вратио се у Нови Сад, где је, 1877, постављен за суплента гимназије. Године 1881 положио је професорски испит и потврђен за редовног професора. Предавао је латински и грчки језик и литературу, а, поред тога, српски, мађарски и немачки. За школску употребу саставио је „Историју старе грчке књижевности“, „Историју римске књижевности“ и „Историју српске књижевности“ као и неколико речника и антологија. Спреман професор и марљив састављач школских уџбеника, Јован Грчић је био и неуморни организатор Светосавских беседа, чувених у Војводини.

Покојни Јован Грчић није био само спреман наставник и музички васпитач многих генерација школске омладине, него је био и необично плодан књижевник. Књижевничким радом почео је да се бави већ као ученик седмог разреда новосадске гимназије. У почетку се бавио превођењем а касније, као студент у Грацу, писао је и прве своје оригиналне приповетке. У почетку своје професорске каријере у Новом Саду, писао је позоришне и музичке критике, које је објавио до данас близу 2000. Поред тога написао је 600 књижевних критика. Грчић је био присталица у књижевној критици старе филолошке школе, али је зато познавао и теорију и историју књижевности, како наше тако и стране. Грчић је имао опсежно знање и високу европску културу.

Значајан је рад Јована Грчића као уредника „Стражилова“ и „Јавора“. Грчић је уређивао „Стражилово“ 1885 до 27 броја а од 1886—1888 без прекида целе године. Као што је познато, „Стражилово“ је било, после „Летописа“, наш најбоље уређени књижевни часопис. Кад је дошло до фузије између „Јовара“ и „Стражилова“ и када је „Стражилово“ обустављено, Грчић је, уз Илију Огњановића, био уредник „Јавора“, чији је власник био Змај Јован Јовановић. По уласку Грчићевом у редакцију „Јавора“ часопис је постао много значајнији и окупио је многа имена од стварне вредности. Грчић је 1891 иступио из „Јовара“ и поново покренуо „Стражилово“, које је излазило пуне три године. На „Стражилову“ и „Јавору“ сарађивали су у оно време најугледнији наши научници и књижевници.

Покојни Јован Грчић, као професор Новосадске гимназије, пензионисан је 1901 године. Отада се потпуно посветио књижевном и публицистичком раду. Ускоро је ушао у редакцију „Браника“ као уредник за књижевну, музичку и позоришну рубрику.

Јован Грчић је активно учествовао у раду готово свих новосадских национ-

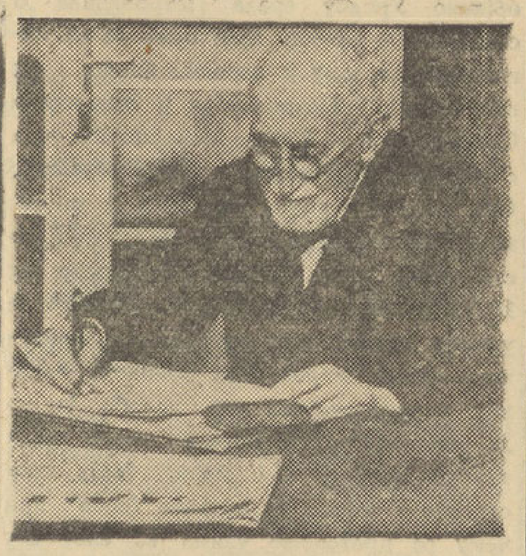

Пок. Јован Грчић

налних и културних установа и удружења. Његова се активност нарочито испољавала у Друштву за Српско народно позориште, Српској читаоници и Матици српској. Грчић је необично волео позориште те је превео око 40 позоришних комада за репертоар Новосадског позоришта, сам је написао два оригинална комада и уређивао је од 1909 до 1910 позоришни часопис „Ново позориште“. Био је изабран за главног редитеља и драматурга Новосадског позоришта. Године 1862 изабран је био за члана Књижевног одбора Матице српске и отада је стално сарађивао на књижевним издањима Матичиним. До своје смрти, као члан Књижевног и Редакционог одбора, Грчић је врло активно и савесно вршио своју дужност и писао је чланке, приказе и белешке за Летопис и друга Матичина издања.

Покојни Грчић био је од покретања ДАНА стални спољни сарадник нашег листа, пратећи увек са симпатијама његово писање. Током последњих седам година он је објавио врло велики број написа у ДАНУ, многе своје успомене и сећања на сјајан период културне активности Новог Сада и Војводине, у коме је сам био један од најактивнијих учесника.

Смрт Јована Грчића, иако је дошла у дубокој старости, изазваће, несумњиво, искрено жаљење међу великим бројем његових пријатеља и поштовалаца у Војводини, јер претставља велики губитак за нашу књижевност и културну историју, будући да је заслужни покојник до последњег тренутка био неуморни и плодни стваралац.

*

Сахрана заслужног покојника обавиће се сутра, у четвртак, у 14.30 часова, из капеле на Успенском гробљу, уз учешће делегација свих националних и културних удружења и установа.

Министар правде г. др. Лазар Марковић стављен на расположење

За новог министра правде постављен је г. др. Михаило Константиновић

Београд, 5 фебруара. — Указом Краљевских Намесника, на предлог претседника Министарског савета и заступника министра унутрашњих послова, стављен је на расположење министар правде г. др. Лазар Марковић.

Истим указом постављен је за министра правде г. др. Михаило Константиновић, досадашњи министар без портфеља.

Јуче, нешто после 18 часова, г. др. Костантиновића је пред претседником владе г. Драгишом Цветковићем заклео протојереј г. Влада Стаменковић. После положене заклетве г. др. Константиновић је провео извесно време у разговору са новинарима.

Нови министар правде г. др. Константиновић рођен је у Чачку, 1897, у угледној српској породици, пореклом из Санџака. У Лиону је свршио права и докторирао. Вративши се у Србију, постављен је, 1923, за судског писара у Охриду. Доцније је изабран и потврђен за доцента на Правном факултету у Суботици за грађанско и приватно право. После две године, 1926, изабран је за ванредног професора на Београдском Правном факултету а 1938 је изабран и потврђен за редовног професора београдског Универзитета.

Г. др. Константиновић је познат као један од наших најбољих правних научника, и то не само код нас, него и ван наше земље. Написао је низ студија и правнополитичких расправа, које су објављене код нас и на страни. Као одличан познавалац правних политичких и привредних проблема, г. др. Константиновић је учествовао у разрађивању и формулисању свих проблема који су се постављали приликом решавања хрватског питања.

Готов је пројект Уредбе о устројству новог Министарства за снабдевање и исхрану

Београд, 5 фебруара. — Како „Југословенски курир“ сазнаје, изгледа да је министар г. др. Протић, после консултовања која је извршио последњих дана, завршио пројект Уредбе о устројству новог Министарства за снабдевање и исхрану.

Према информацијама које се по ово ме данас могу добити, Уредба је предмет проучавања осталих ресорских министара и њено дефинитивно прихватање питање је најкраћег времена.

ТИПИЗИРАЊЕ ЦИПЕЛА У ТУРСКОЈ

Цариград, 5 фебруара. — На седници удружења обућара констатовано је да ципеле коштају од 20—30 т. лира, иако њихова цена не би смела да буде већа од 12—14 т. лира. Трговци кожом и финансијери радионица за производњу ципела су главни кривци ове скупоће. Комисија за контролу цена на основу тих констатација одлучила је да предузме одговарајуће мере. Предвиђено је да се уведу извесни типови и квалитети за ципеле, чија би производња била под сталном контролом Комисије. Ова би тачно установила производне трошкове и утврдила маржу зараде.

ПРЕТПЛАТИТЕ СЕ НА ДАН!

УЗ МЕСЕЧНУ ПРЕТПЛАТУ ОД 24.— ДИНАРА ДОСТАВИЋЕМО ВАМ, ПРЕКО НАРОЧИТИХ РАЗНОСАЧА НОВОСАДСКО ИЗДАЊЕ ДАНА У СТАН ОДМАХ ПО ИЗЛАСКУ ЛИСТА ИЗ ШТАМПЕ

Рукоположења и одликовања у Епархији банатској

Вршац, 5 фебруара. — Епископ банатски г. др. Дамаскин рукоположио је: Јована Маринковића, свршеног богослова и посебног вероучитеља народне школе у Вршцу, за презвитера у Београду; Владимира Јокића, свршеног богослова и посебног вероучитеља народне школе у Враневу, за ђакона у Вел. Кикинди; Прохора (Илкића), свршеног ученика Монашке школе и сабрата Манастира Војловице, за презвитера у Вршцу; Саву (Николајевића), свршеног ученика Монашке школе и сабрата Манастира Месића, за ђакона у Вршцу потом у истом месту за презвитера; Павла (Познанова) свршеног ђака Монашке школе и сабрата Манастира Војловице, за ђакона у Вршцу; Емила Божина, протођакона црквено-судског тужиоца у Вршцу, за презвитера у Вршцу и Чедомира Остојића, свршеног богослова и посебног вероучитеља народне школе у Враневу, за ђакона у Београду и у истом месту потом за презвитера.

Њ. Пр. г. др. Дамаскин, епископ банатски, произвео је јереје Радислава Пауновића, члана Црквеног суда банатског, и Димитрија Младеновића, секретара Епархијског управног одбора банатског, за протонамеснике.

Одликовао је чином протојереја протонамесника Александра Бранковића, пароха у Враневу, и протонамесника Ђеорђију Боту, пароха у Јарковцу.

На предлог епархиског архијереја постављен је одлуком г. Министра просвете Војин Перић, свршени богослов, за посебног вероучитеља народне школе у Петровграду.

Одлуком епархиског архијереја упућен је јмн. Јеврем (Алмажановић) по молби у свој Манастир (Војловицу) а опслуживање парохије у Калуђерову поверено је јмн.Сави, сабрату Манастира Војловице.

Јер. Драгутин Кугел, привр. парох у Ватину, примљен је из везе клира Епархије темишварске у везу клира Епархије банатске а протонамеснику Анђелку Грбићу, пароху у Српској Црњи, подељен је канонски отпуст ради пријема у везу клира Епархије бачке.

Карактеристике нове Уредбе о становима у Петровграду

Уредбу је израдио бивши градски већник, судија Управног суда г. Милан Манојловић

Петровград, 5 фебруара. — ДАН је објавио Уредбу града Петровграда о становима и другим просторијама за изнајмљивање, коју је израдио бивши градски већник у Петровграду и старешина Среског суда г. Милан Манојловић, сада судија Управног суда у Новом Саду. Ова уредба ступиће на снагу 1 марта, када престаје да важи Правилник о становима града Великог Бечкерека од 18 јуна 1900 године. Г. Манојловић је уредбу прилагодио специјалним приликама града Петровграда. Једна од главних карактеристика ове уредбе је то да она категорише станове према објективном мерилу, т. ј. према броју просторија у којима се обитава (соба), при чему се претсобље узима за споредну просторију. Код ранијег правилника станови су се категорисали према плаћању месечне кирије, што је несталније природе, с обзиром на то да се вредност новца временом мења, те се тако долази до тога да уредба у неком времену остаје без практичног дејства.

По новој уредби, станови су категорисани у три врсте: мали станови, који се састоје од једне собе са споредним просторијама; средњи станови, који се састоје од две собе са споредним просторијама; велики станови, са три или више соба и споредним просторијама. Отказни рок код малих станова је месец дана, код средњих три месеца и код великих станова 6 месеци. Отказ има да уследи најдаље до 18 часова осмог дана у месецу, при чему се осмодневни рок урачунава у отказно време, тако да исељавање пада првог у месецу и то код средњих и великих станова отказ се може учинити само тако да исељавање падне првог маја, првог августа и првог децембра, а 1 фебруара не може бити исељења. Код малих станова не може бити исељења за време од 1 децембра до краја фебруара. У томе се огледа социјална страна ове уредбе, јер је сиромашнији свет заштићен од отказа у зимске дане. Разуме се да ово важи за нормалне прилике, за које је уредба и донета, т. ј. до престанку изузетне Уредбе о ограничењу права поробадаваца на отказивање најма (закупа) станова и пословних просторија од 17 децембра 1940. У уредби су предвиђене и друге просторије, у погледу којих отказни рокови се изједначују са великим становима, као, на пр., јавна свратишта и са њима скопчани станови, трговачки, занатски, индустриски локали, канцеларије и ординације слободних професија итд. Код станова који се издају са намештајем, тзв. меблираних станова, отказни рок по овој уредби је 15 дана у месецу, с тим да време исељења не може пасти у првом месецу најма.

Неплаћање кирије повлачи за последицу отказ, ако најмопримац не плати кирију ни за 25 дана по доспелости, тј. ни за месец дана, јер кирија доспева до закључно петог дана сваког месеца. Тада је отказни рок 15 дана код свих станова и локала; а ако кирија не буде исплаћена ни за месец и по дана, онда најмодавац има право да тражи одмах исељење. Овај скраћени отказни рок најмодавац има право да употреби и онда ако најмопримац употребљава најамни предмет противно уговореној сврси, па ни на позив од те употребе не одустане, ако најмопримац изда најамни предмет у поднајам без пристанка најмодавца или ако најмопримац не одржава прописе кућног реда или се према најмодавцу понаша неуљудно, неморално или увредљиво. У овој уредби су предвиђена овлашћења старалаца кућа и домара, тако да старалац куће има право да убире и квитира кирије, а домар има то право ако има посебну пуномоћ од најмодавца.

Да ли сте измирили претплату?

Ђоровићева „Ајша“ на соколској позорници у Великој Кикинди

Велика Кикинда, 5 фебруара. — После великих успеха постигнутих у прошлој години, соколско позориште извело је у недељу са великим успехом Ђоровићеву драму „Ајшу“.

Ова позната драма, у сигурној режији г. Љубомира Трпковића, постигла је на соколској позорници велики успех. Дело је било добро проучено и изведено са свим психолошким нијансама које су складно допуњавали леп и врло пријатан декор, који је припремио г. Д. Богарошки уз сарадњу г. Ђ. Брашована; живописни народни костими и песме, које је припремио г. Вах Франта, наставник гимназије.

У насловној улози одлично је играла гца Слободанка Аџиган, која је ролу Ајше дала у свом потребном сенчењу, живо и полетно и са потпуним разумевањем. Њена игра није ни мало личила на игру дилетанта, већ изграђене позоришне глумице, видно талентоване, којој је недостајао само бољи говорни орган.

Рашид-бега играо је г. Љ. Трпковић, ванредно, давши своју досада најбољу улогу. Његова одлична игра била је са општим одобравањем примљена од стране свих гледалаца, који су га дуго и спонтано поздрављали. Он је уједно био и најбољи у овој драми.

Остали суделовачи дали су такође успеле партије, трудећи се искрено у свој улогама. А то су били гг. Никола Рацков, Петар Бастајић, Нада Симић, Бисерка Брашован и Фема Будаков.

Посета је овога пута била рекордна. Било је присутно преко 700 гледалаца, како сокола тако и осталог грађанства и средњешколске омладине. Сви су са великим симпатијама поздравили овај најновији заслужени успех соколског позоришта. Присуствовали су такође др. П. Бојанић, старешина соколског друштва, др. Илија Синлик, директор гимназије, Петар Ердељан, заменик старешине, М. Ћирилов, просветар, Л. Продановић и други (Дан)

ПОЛИСТАК »ДАНА«

Национализам Петра Попадића

(Из предавања протопрезвитера-ставрофора г. Владиславa Јанкулова)

(2)

Све, што је речено за Перина оца, може се у спољашњим и унутрашњим одликама пренети и на његова сина. Све наведене одлике добротворева оца показују колика је јака била васпитна моћ овога старог бакалина, који је знао свега себе да унесе у свога сина, да му син кроз цео живот верно подражава.

Петар Попадић, који је рођен у Новом Саду 23 јануара 1841 год. по старом календару, свршивши у Новом Саду српску основну школу и два разреда немачке стручне школе (гевербешуле), ступа у очеву радњу, и, касније, ради вишег образовања и усавршавања страних језика одлази у Пешту, Беч и Трст. После више година враћа се кући у Нови Сад и преузима радњу од оца Михајла. Седамдесетих година прошлог века ожени се са Катинком Вучковић из Трста, са којом је у љубави и слози провео преко 40 година, но из овог срећног брака није имао од срца порода.

Петар Попадић као спреман и интелигентан трговац ступа у слободоумну странку Светозара Милетића, а, касније, када се у Новом Саду оснива Српска народна радикална странка, Петар Попадић је међу првима оснивачима те странке, и раме уз раме са пок. Јашом Томићем видимо га скоро пола века на челу као великог поборника радикалне странке.

Петар Попадић, поред трговине, бави се још и виноградарством на своме узорном имању у Рибњаку. Крајем прошлог века Петар Попадић престаје са трговином, а уједно настојава да његова чувена дугогодишња српска шпецерајска радња никако не пређе у иноверске руке; радњу предаје Србину Живку Теодоровићу, овај Влади Крецулу, овај Стојановићу и Радовановићу, ови Бранимиру Мијатовићу, овај Нићи Милетићу, овај Јовану Ћулуму, а овај Јовану Коларском, тако да је ова радња преко 100 година у српским рукама.

Предајом трговине Петар Попадић одаје се на банкарску струку. Преко неколико деценија претседник је и управитељ Српске задруге за међусобно помагање и штедњу у Новом Саду, а у исто време долази на чело као претседник Српске православне црквене општине у Новом Саду, члан је управе „Заставе“ д. д., градски претставник, члан гимназиског старатељства, водећи члан добровољне ватрогасне чете и још многих српских националних, добротворних, просветних и културних установа. Тек тада, када је под туђинским јармом било тешко србовати, извире прави и истински национализам Петра Попадића. Захваљујући својој благој, али хитрој и довитљивој природи, све је он знао лепо и вешто спровести а да га у послу Немци и Мађари не опазе. Нарочито се истакао на привредном пољу. Насто јавао је да тада још наши презадужени привредници и баштовани не отуђују груду српске земље и друга имања у иноверске руке, ту их је потпомагао морално и својим ауторитетом; пружа им прилике да дођу до јевтиних дугорочних кредита, а малим баштованима пружа материјалну помоћ уз девизу: „Што пружа десница нек не зна левица.“

Далеко су чувени они историски састанци у ужем кругу, који су одржавани у дому, као и у чувеној вили „Катинка“ Петра Попадића у Рибњаку где су се решавале крупне ствари за српску ствар. На тим тајним састанцима састајали су се сада већ покојни: Јаша Томић, Змај-Јова Јовановић, Ђорђе Красојевић, др. Славко Милетић, поп-Јоца Јовановић, поп Божа Поповић, др. Стеван Јовановић др. Мита Мушицки, др. Јован Радивојевић-Вачић, Пера Милорадовић, Тоша Мартоношки, Панта Јовановић-Беба, Ђока Сланкаменац, Лаза Саранда, Јоца Јовановић-Вакин и многи други Срби радикали из Војводине, па чак и из Србије.

За време свога претседниковања у црквеној општини Петар Попадић, поред тога што се црквена општина почела тек опорављати и подизати материјално, отпочиње са великим инвестиционим радовима: из основа преоправља св. Саборну цркву, проширује знатно и дограђује највећу црквеноопштинску зграду „Својину“ у Краља Петра Првог улици број 25, проширује и знатно дограђује зграду у Николајевској порти т. зв. „Благодејаније“ за Српску вишу девојачку школу у Новом Саду. Саграђене су школске зграде: Јовановска, Салајачка, затим школе на Ченеју, Пејићевим салашима и на Камендину.

Петар Попадић, и поред својих великих заслуга за унапређење српске просвете у Новом Саду, имао је као истакнути партиски човек доста несугласица са својим партиским људима па је морао највеће увреде да подноси. Петар Попадић због тога ипак не хтеде се својим противницима светити, те, не имајући порода, у заједници са својом верном супругом Катинком, изненађује српски народ и Српску православну црквену општину новосадску, — предаје на чување свој тестаменат, на основу којег за свог универзалног наследника именује Српску православну црквену општину новосадску. Петар Попадић био је велики православац, као и сви његови вршњаци, чувени трговац новосадски. Никад службе пропустио није. Као претседник пос не општине свако је

За време биоскопске претставе изгорео филм у Омољици

Банатски Брестовац, 5 фебруара. — У оближњем селу Омољици, у биоскопу „Олимпија“, чији је власник г. Павле Ауер, даван је јуче филм „Гувернер“. Око 15 минута од почетка, у тон-апарату упалио се филм. За кратко време пожар је захватио цео апарат који је скоро сав изгорео. Штета се цени на око 100.000 динара. Једино је филм осигуран, док апарат није.

Ж. М.

Скупштина друштва које има 11.136 чланова

Петровград, 5 фебруара. — Погребно друштво у Петровграду одржало је своју 73 годишњу скупштину, под претседништвом г. Петра Ека. Из извештаја који су поднесени скупштини види се да друштво има 11136 чланова, а капитал друштва износи 1,819.235 динара. Из ове суме друштво је купило некретнине у вредности од 844.144 динара. Друштво има три куће, које доносе 6 од сто камате.

Прошле године умрло је 170 чланова. По правилу свака породица умрлог члана добија по 2000 динара за погребне трошкове. Јуче је скупштини поднесен предлог да, с обзиром на скупоћу, због које је 2000 динара мало за погребне трошкове, друштво оснује властити погребни завод, с тим да се с њиме не морају користити сви чланови, већ само они који хоће. Скупштини је поднесен и предлог да се погребнина од 2000 динара повећа на 2500 динара, а тим да чланови плаћају од сваког смртног случаја по 25 пара више. И овај је предлог примљен, с тим да остане у важности до идуће годишње скупштине.

Изабрана је затим нова управа, у којој су остали највећим делом досадашњи чланови. За претседника је изабран поново г. Петар Ек, а за претседника надзорног одбора г. Кристифор Божидаров. (Дан)

Највеће је задовољство имати најчувенији РАДИО апарат светске марке

PHILIPS

с којим ћете се снабдети у познатој продавници

„RADIO-CENTAR“ ARNOLD IŽAK

NOVI SAD, KRALJA PETRA II UL., 62

која уједно врши ЗАМЕНУ свих апарата као и ОПРАВКУ свих врста и типа апарата најсолидније и по најповољнијим условима.

АПЕЛАЦИОНИ СУД ПОТВРДИО ЈЕ ПРЕСУДУ ОКРУЖНОГ СУДА У ПАНЧЕВУ КОЈОМ ЈЕ Г. ДР. ЈАКОБ АВЕНДЕР ОСУЂЕН НА ОСАМ МЕСЕЦИ СТРОГОГ ЗАТВОРА

Панчево, 5 фебруара. — Као што је „ДАН“ својевремено јавио, г. др. Јакоб Авендер ,бивши лекар из Панчева, сада претседник „Аграрије“ д. д. у Новом Саду, стављен је био правомоћно под оптужбу због тога што је над својом пацијенткињом пок. Персом из Владимировца извршио операцију вађења крајника, иако операцију уопште није смео извршити, јер је пок. Перса боловала од туберкулозе. Чим је оперативним путем крајнике извадио, наступило је крволиптање, и пок. Перса је, пет минута после операције, издахнула у ординацији г. др. Авендера. Окружни суд у Панчеву (судија појединац г. Павле Дарић) осудио је г. др. Авендера на осам месеци строгог затвора, јер је мишљење Главног санитетског савета глласило да операција није смела бити извршена и да је услед недозвољене операције наступила смрт. Бранилац г. др. Авендера, г. Монесдорфер, уложио је призив Апелационом суду, чије је кривично веће (претседник г. Воја Павловић, а чланови: г. г. Жарко Вуковојац и Милош Никовић) призив одбило и оснажило пресуду Окружног суда.

Г. Рацков потврђен на положају градског главног бележника у Петровграду

Петровград, 5 фебруара. — Банска управа у Новом Саду одобрила је избор г. Александра Рацкова за градског главног бележника и г. Рудолфа Боднара за градског саветника. Г. Рацков је раније био градски административни саветник, а у последње време је вршио дужност градског главног бележника, после пензионисања г. Тимотија Рајића. Г. Боднар био је досада градски бележник. (Дан)

Пола Букина учествовало је у хватању двојице лопова

Букин, 5 фебруара. — У кућу имућног ратара Јована Фебера упала су два лопова који су покушали да изврше крађу. Међутим, Фебер их је приметио, почео да виче и дао се у потеру за лоповима. Убрзо се узбунио и цео комшилук, тако да се скоро пола Букина нашло лоповима за петама. Како ови, изгледа, нису били у „доброј кондицији“ за дугачке пруге, уско ро су ухваћени и предати Жандармерији. Тамо су се „претставили“ као Петер Сабо, из Темерина, и Иван Карловчић, из Градачца, и испричали да је Сабо требало да чува стражу, док би Карловчић за то време гледао да гдегод шта „подигне“. Међутим, већ при првом покушају ухваћени су те ће се тако за извесно време наћи „иза катанца“.

ПРЕГОВОРИ ЗА УТВРЂИВАЊЕ ЦЕНА ИТАЛИЈАНСКОМ ПАМУЧНОМ ПРЕДИВУ

Београд, 5 фебруара. — Како се сазнаје са добро обавештене стране, претставници италијанске индустрије памучног предива позвали су делегацију наше текстилне индустрије на преговоре у циљу утврђивања цена италијанском памучном предиву за прво тромесечје о. г. Према информацијама „Југословенског курира“, ови преговори треба да се одрже у Абацији. Наше надлежне установе прихватиле су овај позив и делегација која ће водити преговоре отпутоваће за Абацију 12 о. м.

У току овог месеца одржаће се у Дунавској бановини неколико сточних сајмова

У току месеца фебруара најављени су на подручју Дунавске бановине ови сточни сајмови: 6 фебруара: Бајмок; 12 фебруара Рума; 14 фебруара Змајевац; 22 фебруара Темерин; 21 и 22 фебруара Велика Кикинда; 24 фебруара Суботица; 24 и 25 Уздин; 27 и 28 фебруара и 1 марта Петровград; 28 фебруара и 1 марта Бавониште.

У земљу је пропала једна кућа у Станишићу

Станишић, 5 фебруара. — У Станишићу је изазвала сензацију вест да је једна зграда на салашу Ђорђа Меша потонула. Деценијама је постојала стамбена зграда на салашу Меш, која је саграђена из тврдог материјала. Пре неколико недеља зграда је почела да тоне. До данас је потонула два метра. Кроз врата више не може да уђе ни најмање дете. Зидови су попуцали, али зграда се добро држи; изгледа да ће сва потонути. Изгледа да је зграда сазидана на мочварном тлу и да ће је мочвара сада прогутати.

ПРЕДАВАЊЕ О ДИЗРАЕЛИЈУ У СУБОТИЦИ

Суботица, 5 фебруара. — Референт Централног пресбироа г. Лука Смодлака, публициста, одржаће предавање у Англо-америчком клубу о Дизраелију. Почетак предавања је у 21 час. Приступ на предавање имају чланови клуба и њихови пријатељи. (ДАН)

ПЕТРОВГРАДСКА ХРОНИКА

Јосиф Ђелфи, крмар на шлепу, који се сада налази у Петровграду, поднео је пријаву полицији да је неко ноћу између суботе ии недеље провалио у његову собу на шлепу и однео разне ствари у вредности од 500 динара.

Мливој Еремић, беспослени надничар ухваћен је на делу када је са железничке станице украо 25 кг. угља.

У Новосадској улици бр. 20 у кући Фрање Фекетића, молера, избио је пожар у шупи. Ватрогасци су одмах изашли на лице места и угасили пожар, тако да је штета незнатна.

Магда Шибер, стара 28 година, из Петровграда, испила је камену соду. Она је устала ујутру рано у пола четири да пије воде и уместо воде попила је случајно соду. Са врло тешким повредама пренесена је у болницу.

СРБОБРАНСКА ХРОНИКА

У присуству изасланика Соколске жупе Нови Сад, одржана је овде редовна годишња скупштина соколског друштва Србобран. Како је садашња управа друштва изабрана до навршења „Петрове петолетке“, то су на скупштини једино читани извештаји појединих чланова управе. На крају је изасланик г. Миро Медић одржао говор о циљу „Петрове петолетке“. Затим је похвалио рад соколског друштва Србобран, које је једно од највећих и најагилнијих друштава у Жупи.

Т. М.

ПРЕДВИЂА СЕ ОБАВЕЗНА УПОТРЕБА ТРИХЛОРЕТИЛЕНА УМЕСТО БЕНЗИНА И ПЕТРОЛЕЈА ЗА ЧИШЋЕЊЕ И ОДМАШЋИВАЊЕ МАШИНА

Београд, 5 фебруара. — Сазнаје се да су на иницијативу надлежних вршене пробе чишћења и одмашћивања машинских уређаја са трихлоретиленом. Те пробе показале су добре резултате код највећег броја машинских инсталација. С тим у вези се сазнаје да се спрема решење према коме ће употреба бензина и петролеја за чишћење и одмашћивање машина бити забрањена или сведена на минимум код оних инсталација где употреба домаћег производа није ефикасна.

СОМБОРСКА БЕРЗА

Сомбор, 4 фебруара

ЗОБ: бачки, сремски и сл. 400—405.

ЈЕЧАМ: Сомбор ок. 62/63 кг. 490—500, сремски 490—500.

ПАСУЉ: нови, бели бачки 595—600.

ТЕНДЕНЦИЈА непромењена.

ПРОМЕТ: мали.

сваке службе могао видети где стоји у првом левом столу мушке цркве до престола Мајке Божје. Иако се у Новом Саду столови никад нису издавали, ипак је први мушки сто до трона Владичина, који иначе редовно припада претседницима, уступан највећем велепоседнику пок. Лази Дунђерском, а леви је заузимао Петар Попадић, који је из овог стола не само пажљиво пратио богослужења, него је свагда изразом лица одавао помну пажљивост и духовно учешће и уживање у самој служби.

Ма да се пок. Пера Попадић истакао радом у јавности, банкарском службом и најсавеснијим вршењем претседничке дужности у црквеној општини, он је и лепо живео, нашао је по примеру наших угледних трговаца времена и за отмен одмор и разоноде. Госте је волео и људи су њему и његовој супрузи радо долазили, јер су обоје знали да плене своје госте љубазношћу, дочекљивошћу, у чему су се обоје просто натицали. Ова љубазност и дочекљивост налазили су свој основ у јединственом складу који је међу овим супружницима владао. Из непосредног опажања знам колико је Пера Попадић волео и ценио свештенство са којим никад никаквог сукоба није имао. Нарочито је Попадић цењен био од блаженопочившег Епископа Митрофана, коме је свагда са највећом реверенцијом долазио, и кога је владика нарочито волео, свагда врло радосно примао и с ким је владика сваку важну ствар, нарочито око обнове саборне цркве, претресао.

Истина, у оној страсној борби која је вођена између радикала и либерала, паљбе с противничке стране нису поште деле ни Попадића, који је у тој борби као ватрен и частан присталица своје странке био на површини те борбе, нарочито у Матици српској, где је опонирао дугогодишњем режиму Тоне Хаџића. Попадић се истакао нарочито године 1888 као говорник опозиције. Попадић је још 1867 године изабран био у управни одбор Матичин, одакле је тек 1911 године (дакле после скоро 40 година), пошто су другови његови погазили споразум међустраначки, својевољно иступио да се више у Матицу не врати. Ипак је зато библиотека његова оца, повећана са његовом личном, свега 407 дела, ако се комплетни Српски дневник, Застава, Стармали, и Невен рачунају као једно дело, прешла у својину Матице српске.

Ову јединствену брачну заједницу прекинула је смрт Катинкина 13 децембра 1916 године. Када се њен муж Пера враћао после сахране са својим парохом Ђуром Велићем, рекао му је: „Видећете, ни ја нећу дуго“. Парох га је храбрио: „Е, да, живећете ви још“. „Видећете, кад вам кажем да ћу ја брзо за мојом Катинком“. Његове су се речи испуниле јер је Пера Попадић умро 24 фебруара 1917 године.

Велико интересовање Војвођана за зграде у Земуну

Земун, 4 фебруара. — Интересовање Војвођана за нове палате у Земуну и даље расте. Разлози томе леже што нове палате у Земуну дају максимум рентабилности, више него иједан град у Југославији. Бруто рента нових палата креће се од 10 до 15 од сто.

Ових дана продате су и преведене две нове палате: Стеван Арнер продао је троспратну палату у улици Радић Петровића Жарку Глоговчану, млинару из Суботице, за 1,220.000 динара; Едуард Смојвер продао је своју троспратну палату у Тошиновом бунару 30а) Алекси Сремчевићу из Новог Сада за 1,300.000 динара.

Поред ове две палате продате су ових дана и ове зграде: Теодор и Естира Хиршл продали су зграду у Вршачкој ул. 4 Илији Сурдучком и Милени рођ. Пауновић из Сремских Карловаца за 600.000 динара; Ђура Шварц продао је зграду у Добровољачкој, 3, Параскеви Ловрић рођ. Кнежевић из Карловца (бан. Хрватска) за 105.000 динара и Фридрих и Вилма Шнајдер продали су своју зграду у Орачкој ул., 5, Розини Форстер из Земуна за 260.000 динара.

Грађевинска делатност у Земуну расте из године у годину. Подижу се велике грађевине од три и четири спрата, и то највише на новим парцелацијама. Једна од најзначајнијих је парцела Биндер и Полгар која се налази између центра града и железничке станице. Трамвајем и аутобуским саобраћајем везана је ова парцелација са Теразијама.

У старом делу града мали је број нових зграда. Разлог је висока цена за те зграде и поред тога што су мале и неугледне. Поред тога две мале зграде у центру града биће на пролеће срушене, да уступе место великим и модерним палатама.

Смиља и Владимир Маријашевић срушиће своју приземну зграду у Краља Петра ул. 9, која је у строгом центру, и подићи ће модерну палату на три спрата. У приземљу биће три велика локала. Зграда која ће се срушити била је у готском стилу.

Едуард Смојвер купио је приземну зграду на Пашићевом тргу, бр. 4, од Марије Мах. За најкраће време ова ће се зграда срушити и на њеном месту саградити модерна палата на четири спрата.

Може се очекивати да ће већи број зграда у центру града бити срушен и на њихово место подигнуте модерене палате.

Д.Б.С.

У Вршцу је отворена Црквеномузичка школа

Вршац, 5 фебруара. — У Вршцу је отворена при Епархији банатској Црквеномузичка школа, у коју је досад примљено 20 ђака.

Ова Црквеномузичка школа има за задатак не само да спреми црквене појце и да на тај начин унапређује наше црквено пјеније, него уједно да спреми хоровође за наше сеоске хорове, секретаре и благајнике црквених општина. Зато се у школи предаје поред црквених пјенија, које предаје познати зналац црквеног пјенија г. Ђурђе Цвејић, парох вршачки, и нотно певање, теорија музике, хоровођство, клавир, виолина, веронаука, црквена администрација и рачуноводство, српски језик, словенски језик и математика. Управитељ ове школе је г. Милан Влајин, професор музике.

Југословенски привредници спремају се и ове године да у великом броју посете пролећни лајпцишки сајам

Београд, 5 фебруара. — Велико интересовање влада у нашој земљи, специјално међу заинтересованим привредницима, за пролећни сајам у Лајпцигу. Размена робе с Рајхом, која услед рата није претрпела ни најмањи прекид, него је у многим правцима и проширена, доказала је колико је оправдано одржавање таквих сајмова. Прошле године је више од 500 трговаца из Југославије посетило пролећни и јесењи сајам у Лајпцигу. Том приликом наши привредници су се уверили да лајпцишким сајамским приредбама припада значајно место у сличним подухватима.

Наши трговци опет се спремају да посете у великом броју сајам у Лајпцигу. Постоје два оправдана разлога из којих ће се они наћи на овом сајму, који ће се одржати од 2 до 7 марта. У првом реду ту је нарочити положај југословенске привреде, а затим и сама понуда у Лајпцигу, која на јединствен начин води рачуна баш о том положају. Прошлих седмица и месеца више пута је са званичне стране истицано да се задатак југослевнске привреде у данашње време састоји у томе да осигура и по могућности још и прошири подлогу сировина и да увоз ограничи на ону робу коју унутрашње тржиште заиста и може да прими. Како се домаћа производња сировина може да интензивира само делимично, учвршћују се, по прекиду ранијих веза, односи са граничним државама новог континентално-европског блока много интензивније него раније.

А да се ти односи с Бугарском, Мађарском, Румунијом, Словачком и Италијом што боље изграде и продубе, један је од задатака спољне трговинске политике. По закључењу читавог низа билатералних уговора тражи сада приватна привреда и на једној и на другој страни везе путем личног додира, за што претстојећи међународни велесајам у Лајпцигу пружа све могућности на управо идеалан начин. На њему ће се састати извозници из 21 земље, а између осталих и извозници из Италије, Бугарске, Румуније, Мађарске, Словачке и Протектората, који ће стићи у Лајпциг било као појединачни излагачи, било, пак, удружени у опсежним колективним изложбама. Посетиоци Лајпцишког пролећног велесајма моћи ће, дакле, кроз свега неколико сати да дођу у лични додир с тиућетима предузећа, да темељно преиспитају и упореде њихове понуде и цене, за што би иначе требали много времена и трошка. Како ће и Југославија на том велесајму суделовати с великом и многостраном изложбом својих земаљских производа, може се као сигурно претпоставити да ће у Лајпцигу доћи до надасве плодних и корисних разговора између трговаца свију држава југоисточног европског простора који не учествују у рату. Притом се не сме заборавити да је пролећни велесајам у Лајпцигу први велики сајам ове године и да ће излагачи на њему сасвим природно изнети понуде робе које још нису оптерећене никаквим поруџбинама.

То је једна од нарочитих предности тог велесајма, док друга лежи у понуди немачке индустрије готове робе, која је у дугим искуствима тачно усклађена с потребама југословенског тржишта. Довољно је ако се изнесе само неколико података о најновијем стању пријава, из којих се види да ће понуда на пролећном велесајму Рајха у Лајпцигу бити опсежнија и многостранија него што је то случај на свима осталим сличним приредбама. Већ сада је сигурно да ће 6.500 фабрика и радионица почетком марта предвести у Лајпцигу своје колекције. У четири од 24 вишеспратних сајамских палата морао је знатно бити проширен изложбени простор, само да би се могле сместити и све оне фирме које први пута излажу у Лајпцигу. И остале сајамске палате биле су такође на крају 1940 све до крова изнајмљене до последњег места. Већ та чињеница доказује да обилност и разноврсност лајпцишке понуде неће ни најмање трпети под мерама рационализирања или контингентирања. Напротив потреба штедње на подручју неких сировина даје понудама у Лајпцигу сасвим ново и изненађујуће наличје, које ће нарочито живо занимати баш Југославију. Пошто је укинута луксузна царина и царина на целулозну вуну, посвећује се пажња у изванредној мери новим синтетичким предивима, а у току је већ сарадња између немачких и југословенских текстилних техничара у сврху измењивања искустава стечених на новом подручју. На Лајпцишком пролећном велесајму, на којем излаже око 800 немачких текстилних и конфекционих предузећа, пружиће се, дакле, јединствена прилика за темељно упознавање нових предива не само у погледу њиховог прерађивања, него и у погледу њихове производње, што ће интересентима моћи тачно да протумаче сами произвођачи. Исто важи и за безбројне друге нове сировине, изванредног квалитета, а којима се сада и у Југославији посвећује све већа пажња. То се у првом реду односи на читав низ нових лакометалних легура, на разне врсте вештачке смоле итд., за чију производњу у самој Југославији постоје све најбоље природне претпоставке.

Сам велесајам ће пружати уобичајену слику. Пријавило се 1350 излагача с кућним и кухињским потребштинама, 1750 излагача с кожном, украсном и галантериском робом, 800 фирми с папирном робом, 650 с играчкама, музичким инструментима и спортским потребштинама, 200 излагача са специјалитетима на подручју живежних и луксузних намирница, те козметичких, фармацеутских и хемиских производа, 150 творница намештаја, 500 произвођача грађевних и погонских потребштина, алата, оптичких инструмената и књиговезачког материјала. Какве ће се, пак, све могућности непосредног куповања пружити, мораће да покаже сам велесајам. Нема, међутим, сумње да ће се и овога пута постићи значајан промет.

Највећа корист Лајпцишког пролећног велесајма лежи, можда, баш у томе што он пружа најбољу могућност за успостављање пословних веза.

(НуД)

ПРИВРЕДНЕ ВЕСТИ

ПРОУЧАВА СЕ ПИТАЊЕ УВОЂЕЊА СЛОБОДНЕ ПРОДАЈЕ ПЕТРОЛЕЈА ЗА ПОТРЕБЕ ОСВЕТЉЕЊА

Београд, 5 фебруара. — Сазнаје се да се на надлежним местима проучава питање поновног увођења слободне трговине са петролеумом. Према добивеним информацијама, слободна продаја петролеја, и то првенствено за потребе осветљења, требало би да ступи на снагу доласком првог транспорта из Румуније. Са надлежне стране се сазнаје да је већи део поручене количине румунског петролеја већ укрцан у дунавска пристаништа и да се чека само на ослобођење пловидбе на Дунаву од леда, па да ове испоруке буду извршене.

КРАЈЊИ РОК ЗА ПОДНОШЕЊЕ ПРИЈАВА О УЧЕШЋУ СТРАНАЦА У ДОМАЋИМ ПРИВРЕДНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА ПРОДУЖЕН ДО 28 ФЕБРУАРА

Београд, 5 фебруара. — Као што је познато, Девизна дирекција Народне банке циркуларно је тражила да домаћа привредна предузећа поднесу најкасније до 15 јануара пријаве о учешћу иностранаца код њих као сувласника. Сада „Југословенски курир" сазнаје да је крајњи рок за подношење пријава о учешћу иностранаца у домаћем привредним предузећима одложен за 28 фебруар ове године.

НОВО АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО ЗА ПРОИЗВОДЊУ ЦЕМЕНТНЕ И КЕРАМИЧКЕ РОБЕ

Београд, 5 фебруара. — Министар трговине и индустрије одобрио је оснивање акционарског друштва под именом „Мозаик" а. д. за индустрију и трговину грађевинског материјала са седиштем у Београду. Капитал износи 2 милиона динара, подељен у 2000 комада акција од по 1000 динара. Циљ друштва је производња цементне и керамичке робе, изолационог материјала, израда вештачког камена и сваковрсног грађевинског материјала, увоз, извоз, куповина и продаја горе наведених артикала.

Оснивачи су: гг. М. Обрадовић, адвокат, Ф. Ашковић, трговац, П. Пандуровић, М. Вукосављевић, Ј. Бјели, Ф. Бауер и други.

У „ДИПОРИСУ" ЈЕ ОДРЖАНА КОНФЕРЕНЦИЈА ПО ПИТАЊУ СНАБДЕВАЊА ТОВЉАЧА КУКУРУЗОМ

Београд, 5 фебруара. — У Дирекцији за исхрану одржана је конференција свију заинтересованих фактора, по питању снабдевања товљача свиња кукурузом.

Редовно и довољно снабдевање товљача кукурузом, с обзиром на ситуацију на тржишту, поставља се већ дуже времена као проблем. На конференцији су донешене одлуке по томе да се извесне количине кукуруза које се код товљача налазе не третирају као и кукуруз код других ималаца, те да им се не одузимају.

НОВО ТРГОВАЧКО ПОСРЕДНИЧКО АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО

Београд, 5 фебруара. — Министар трговине и индустрије одобрио је оснивање акционарског друштва Х. Фегели а. д. са седиштем у Београду. Капитал износи милион динара подељен у 100 акција од по 1000 динара. Циљ друштва је да се бави посредовањем при увозу и извозу робе и трговањем сваковрсном робом. Оснивачи су: гг. М. Б. Томић, трговац, Т. Стојановић, трговац, др Рудолф Фегели, трговац, Карло Вајфер, др. Д. Петровић, М. Антонијевић, трговац, С. Илић, адвокат, В. Славнић, адвокат и други.

НОВОСАДСКИ ЖИВОТ

БИБЛИОТЕКЕ И МУЗЕЈИ

Библиотека Матице српске отворена од 8—12 и 15—17 часова. Музеј Матице српске отворен од 11—12 часова.

*

КУДА ЋЕМО ВЕЧЕРАС?

БИОСКОПИ:

ОДЕОН: Срце говори.
РЕКС: На заповест краљице.
РОЈАЛ: Краљ пустолова.
АПОЛО: Тајна собе број 111.
ПАЛАС: Моја кћи то не ради.

*

БУКОВИЧКА МИНЕРАЛНА ВОДА „Књаз Милош" Ш. Д. Б. НОВИ САД, Краља Александра 21. Телефон 20-20 и 32:42. — Код филијала: СОМБОР телефон 69. — СМЕДЕРЕВО: телефон 47. — КРАГУЈЕВАЦ, телефон 38 и ПЕТРОВГРАД: телефон 169. — РУМА телефон 39 и БЕЛА ЦРКВА тел. 10.

*

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ:

Од 1 до 10 фебруара

Апотека Ненадовић, Краља Петра ул. бр. 12. Телефон 23-95.

Апотека „Ралетић" (пређе Шиц), — Краља Петра II 2. Телефон 21-00.

Апотека Насл. Жигровића, Петроварадин.

*

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ И УМРЛИ

Рођени су: Александра, кћи Петра Милошевића и Јелене Јоветић.

Венчања није било.

Умрли су: Франциска Чинчак, рођ. Чилаг, домаћица, 73 год., Петар Ранчевић, ратар, 31 год., Леополд Бешан, бравар, 65 г., Јакоб Кон, трговац, 73 год.

—ооо—

НОВОСАДСКА БЕРЗА

Нови Сад, 5 фебруара.

ПШЕНИЦА: Уредбом утврђене цене.

ЈЕЧАМ бачка ,сремска и славонска 510—520.

ЗОБ, бачка, сремска и славонска 405—410.

КУКУРУЗ: У смислу Уредбе о промету кукуруза 1940/41 г. повр. сув са 22% влаге 216, вештачки сушен са 14% влаге 250.

БРАШНО ПШЕНИЧНО: са подручја Дунавске бановине: франко млин, вагон или шлеп без скупног пореза на пословни промет и без вреће: 0гг 0г и грис, 723, 70% просејано хлебно 358, 85% јединачно 382.50, просто непросејано 351, кукурузно просејано 321.

МЕКИЊЕ: са подручја Дунавске бановине франко млин, вагон или шлеп, без скупног пореза на пословни промет и без вреће: пшеничне 200, кукурузне са клицама 150.

ПАСУЉ бачки и сремски бели без вреће 595—600.

КРОМПИР: славонски Ела 150—155.

МАСТ у кантама 2400, у сандуцима 2550.

Тенденција: непромењена.

ЛОКАЛ

са стелажама или без, издаје се одмах у центру града у најпрометнијој улици, Упитати у администрацији ДАНА. (523)

Редовно купање Новосадско минерално одно води значи: здравље

Гђица Татјана Фарчић приређује у Н. Саду солистичко балетско вече

Гђица Татјана Фарчић

Као што је ДАН писао, у петак, 14 о. м., у великој дворани Спомен-дома даће своје солистичко балетско вече наша позната, талентована млада балерина гђица Татјана Фарчић. Гђица Фарчић још као ученица познате београдске балетске школе гђе Пољакове скренула је на себе пажњу свих љубитеља и познавалаца балетске уметности, својим великим талентом. Она је убрзо постала примабалерина школе гђе Пољакове а после завршених балетских студија и првих наступа на сцени Београдске опере њена уметност добила је високо признање од Њ. Кр. Вис. Кнегиње Олге која је својом стипендијом омогућила младој уметници боравак у Паризу, где је гђица Фарчић посећивала, ради свог даљег усавршавања, најпознатије балетске школе гђе Преображенске и других уметница светског гласа.

После свог повратка у Југославију, гђица Фарчић је приредила више солистичких концерата у Београду на сцени опере и у дворани Коларчевог универзитета, као и у другим нашим већим градовима. О свима овим концертима критичари су се изразили најповољније а за љубитеље класичног балета сваки наступ гђице Фарчић претстављао је велики уметнички догађај.

На новосадској сцени гђица Фарчић ће извести Бетовенов Менует (Г-дур), Шопенов Ноктурно, Хенделову Песму над песмама (Ларго), Равелове Игре воде, Штраусов валцер Пролећни крици и друга одабрана дела. За овај изванредан уметнички догађај влада у Новом Саду већ сада велико интересовање.

БЕЗУСЛОВНО ПОГЛЕДАЈТЕ ДОСАД НЕВИЂЕН СЕНЗАЦИОНАЛАН ФЕБРУАРСКИ ПРОГРАМ у Елит-кавани

Ћирило-методски хор из Загреба приредиће 10 фебруара велики духовни концерт у Новом Саду

Ћирило-методовски хор из Загреба долази у Нови Сад 10 о. м., када ће приредити, у свечаној дворани Спомен-дома, у 20\30 часова, свој велики духовни концерт. Овим познатим мешовитим хором, који броји око 60 чланова, дириговаће професор г. Борис Комаревски.

Хор је основан 5 фебруара 1931. Још пре оснивања овог певачког друштва, постојао је у гркокатоличком семеништу јак покрет за пропаганду старословенске црквене песме везан уз ћирилометодску идеју сједињења свих Словена у Кристу. Настављајући у духу тих традиција и ћирилометодске идеје својим радом, Ћирило-методовски хор је убрзо постигао завидне резултате и оправдао очекивања која су у њега полагана, те је г. 1935 за свој рад на пољу старословенске црквене песме добио од владике Нарадиа почасни наслов „Катедралног збора Крижевачке бискупије".

За последњих десет година друштво је много полагао на интензивну репродуктивну делатност, што се најбоље види из великог броја наступа и изведених композитора. Досада друштво је наступило око 500 пута. Највише наступа отпада на певање св. литургија, које друштво пева сваке недеље у својој матичној цркви св. Ћирила и Метода у Горњем граду. Затим долазе велики самостални концерти којих је друштво до сада имало 99. Хор је до сада имао две велике турнеје у иностранство, и то 1937 у Рим и Париз, којом је приликом добио признања светских музичких капацитета.

Кроз минулих десет година кроз хор је прошло 429 певача и певачица.

На скупштини Соколског друштва расправљаће се о важним соколским питањима

Као што је ДАН јавио, данас, у среду, у 20 часова, одржаће се, у Луткарском позоришту Спомен-дома редовна годишња скупштина Соколског друштва Нови Сад. На скупштини ће бити поднесени извештаји о целокупном раду Соколског друштва, биће поднесен прорачун за 1941 годину и расправљаће се о многим важним соколским питањима.

За ову скупштину управа Соколског друштва упутила је писмене позиве свима члановима уз које су приложене улазнице које сваки члан треба да преда приликом свога доласка у дворану. Међу чланством Соколског друштва Нови Сад за редовну годишњу скупштину влада велико интересовање, тако да се очекује да ће скупштина бити добро посећена.

У Новом Саду је сахрањен Емил Сикла а у Љубљани његова ћерка Јелисавата

Јуче после подне, у 14 часова, из мртвачнице Јеврејског гробља, уз велико учешће грађанства, сахрањен је Емил Сикла, бивши директор Аполо д. д. и Штранд д. д. у Новом Саду, који је, као што смо јавили, преминуо у суботу увече у Загребу. После говора главног рабинера г. др. Хинка Киша, са покојником се у име управе Аполо д. д. и Штранд д. д. опростио члан управе г. др. Милан Попов, адвокат, који је нарочито истакао заслуге и стваралачки рад пок. Сикле.

Истовремено је сахрањена у Љубљани Јелисавета удова Мирослава Кваса, ћерка пок. Емила Сикле, која је у моменту када је примила вест о смрти свога оца напрасно преминула.

Аполо филмско предузеће у Новом Саду, уместо венца на одар пок. Емила Сикле, поклонило је Дому убогих Општине града Новог Сада 1000 динара.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Авганистански министар трговине г. Абдул Мација-кан јутрошњим београдским возом пропутовао је кроз Нови Сад на путу за Будимпешту.

Месни одбор за заштиту Новог Сада од напада из ваздуха извештава грађанство да ће се у недељу, 9 о. м., у 12 часова, извршити проба двеју сирена од којих је једна монтирана у Темеринској ул. а друга у Кр. Петра ул. То неће бити знаци за узбуну и није у питању нека вежба пасивне заштите, те се грађанство не мора овог пута понашати према прописима безбедности, а ни чланови екипа ни остало особље пасивне заштите не треба овог пута да се јављају на своја одређена места у квартове и потквартове на службу. Прави знак узбуне даје глав на сирена са торња Градске куће, овај ће прихватити прво католичка катедрала помоћу својих звона, а после одмах све остале сирене и звона на свима звонарама као и фабричке пиштаљке. На ово се упозоравају црквењаци свих богомоља у Новом Саду као и све фабрике и установе са звучним сигналима.

Удружење резервних подофицира у Новом Саду намерава да 8 марта о. г. приреди заједничку забаву са активним подофицирима. Стога моли све своје чланове да дођу данас увече, у 6 часова, на ширу конференцију, која ће се одржати у друштвеним просторијама Његошева ул. бр. 9.

Самарџија Јован отворио је своју адвокатску канцеларију у Новом Саду, Краља Александра, бр. 8/I.

У Женској учитељској школи завршено је прво полугодиште. Резултати су врло добри, јер је од 242 ученице, колико је било на крају полугодишта, оцењено без слабих оцена 185; 36 ученица оцењено је са по једном слабом оценом, 20 са две и више слабих оцена, док је једна остала неоцењена. Владање ученица било је задовољавајуће.

За сваку прилику по поруџбини ликерује торте и пецива посластичарница „КОРЗО", Нови Сад. Краља Петра II 2

БАНАЋАНИ КОЈИ ЖИВЕ У НОВОМ САДУ ПРИХВАТИЛИ СУ СА ОДУШЕВЉЕЊЕМ АКЦИЈУ ЗА ОСНИВАЊЕ УДРУЖЕЊА БАНАЋАНА

Као што је ДАН јавио, једна група Банаћана покренула је акцију за оснивање удружења Банаћана, које би, поред рада на културном и хуманом пољу, имало задатак и окупљање и међусобно упознавање и зближавање Банаћана који у великом броју живе у Новом Саду. Нарочити одбор, коме на челу стоји индустријалац г. Јован Страјин ,преузео је на себе акцију око припремања оснивачке скупштине и у том циљу упутио је преко ДАНА позив свима Банаћанима у Новом Саду да доставе своје адресе секретару одбора г. Ђури Влаховићу, Дубровачки пут, 17/II, како би им се могли упутити позиви за оснивачку скупштину.

Досада се јавило већ око стотину Банаћана, који су одушевљено прихватили ову акцију око организовања и окупљања Банаћана у Новом Саду, тако да ће се ускоро моћи приступити оснивању удружења. Очекује се да ће их се јавити још већи број, пошто за ову акцију влада велико интересовање

АПОЛО

Велики криминални филм

Тајна собе број 111

У гл. ул. Лазар Марија, Јавор Пал Терж Јене

ОДЕОН

Духовита мађарска комедија

Срце говори

У гл. ул. Кабош Ђула, Турај Ида Пагер Антал

РОЈАЛ

Крај пустолова

У гл. ул. Роналд Колман, Брендис Ди

РЕКС

Ерол флин и Бете Девис у супер филму

на заповест краљице

ПАЛАС КИНО - Поштанска 7

данас приказује премијеру духовите пикантне шлагер комедије

Моја кћи то не ради

Жералдина Кат, Ралф А. Робертс, Е. в. Телман, Л. Карштенс

Градски биоскоп Суботица

ВЕЛИКА САЛА

АЛКАЗАР

МАЛА САЛА

ОКРУЖНИ УРЕД

Власта Бурјан

ОГЛАС

Изв. бр. 350-940.

Проглас за дражбу телесних покретних ствари

Тражиоц извршења: Дамјановић Светозар из Орловата.

Извршеник из Сакула.

Посл. бр. И. 628-939

ДРАЖБЕНИ ПРОГЛАС

Дана 18 фебруара 1941 год. пре подне у 11 часова на лицу места у Сакулама у кући извршеника, продаваће се јавном дражбом ове ствари: 200 мет. цент. кукуруза, 2 кобиле и 1 коњ и процењене на 26.000 динара.

Заплењене ствари могу се пре дражбе разгледати у поменутој кући.

Купац је дужан купљене ствари на лицу места преузети и одмах исплатити.

Заплењени кукуруз не може се продати испод 2% прометне вредности а остале покретнине испод једне трећине процењене вредности.

У Перлезу, дана 4 фебруара 1941 г.

Пашић Кузман
судски извршитељ

Власник за ДАН а. д.: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ, Краља Петра I 9

Ротациона штампа: ДАН а. д., штампарско-издавачко предузеће Краља Александра 7

СПОРТ

Још једна пријатељска утакмица уочи лигашког првенства

ЖСК из Петровграда, биће недељни противник Војводине у Новом Саду

Новосадски лигаш требало би да у недељу изврши последње коректуре свога тима

Ове недеље одиграће Ск Војводина своју последњу пријатељску утакмицу уочи наступајуће лигашке првенствене се зоне. Противник „црвених" биће прворазредни Железничарски спорт клуб, из Петровграда, клуб који по својој вредности спада у водеће клубове НЛП-а. ЖСК долази у Нови Сад комплетан.

Новосадски лигаш, осим солидне физичке кондиције већине својих играча, није у последње време показао сталну форму. Час је играо врло добро (против ЖСК, из Инђије и Сегеда), час је играо испод сваке критике (са ХАШК-ом). Ова колебљивост форме новосадских „црвених" била је, додуше, последица и повреде односно отсутности неких играча (Хаса и Медарића), што је утицало без сумње и на уиграност тима, али ипак, за игру једног тама ранга Војводине мислимо да не би требало да буде од пресудне важности једна или две резерве...

Против чврстог и отпорног ЖСК-а Новосађани ће моћи да у недељу изврше генералну пробу свога тима. Овом приликом требало би да се наступи по могућству у оном саставу, у којем „црвени" намеравају да се упусте у првенствене лигашке борбе. Сходно томе, ово је за Војводину још једина преостала погодна прилика да у свом тиму изврши, евентуално, последње коректуре, јер се измене тима у току првенства — сем у крајњој нужди — ни у ком случају не би показале као пробитачне. Према томе, може се очекивати да ће „црвени" у недељу приказати новосадској публици онај свој тим, који треба друге недеље, 16 о. м., да се огледа у Новом Саду за бодове с једним оштрим противником, сарајевском Славијом.

У Београду је почео да излази оригинални дечји лист „Мали неимар" који практичним вежбама васпитава децу

Ових дана је у Београду изишао из штампе нови дечји лист који носи лепо народно име „Мали неимар". При првој својој појави лист је наишао на одушевљен пријем не само код ђака и омладине, него и код родитеља и наставника. То је сасвим разумљиво када се упозна његов садржај и његова намена. Јер „Мали неимар" заиста се разликује од свих досадашњих листова који су намењени деци и омладини.

Лист „Мали неимар" је само помоћно средство, док његови картонски прилози у шест боја имају главни циљ васпитања наше деце. Од тих бојадисаних картона на којима су уцртани делови зграда, дете треба само, без туђе помоћи, а на основу упутства која су штампана у листу, да састави модел сеоске куће, рецимо из поморавља, са свим господарским зградама које тој кући припадају. Дете на лаган начин, забављајући се, начини кућу, при чему нарочито долази до изражаја принцип саморадње. А његово знање стечено у школи о животу народа из тога краја заокружује се и постаје његова духовна својина, јер добија тачан појам о облику куће и начину живота њених становника

Код састављања босанске планинске куће исто тако својим радним напорима и описом живота босанског сељака у планини које ће прочитати у чланку „Малог неимара" дете себи дочарава и замишља живот у планини.

Састављајући моравску и босанску кућу дете добија на један нов начин појмове о народном животу. Притом оно лако памти све потребне чињенице, пошто је, такорећи, само учествовало у грађењу његових станишта.

А тек кад састави манастир Милешево или Нагоричино, њему ће бити јасно, гледајући њихову лепоту, зашто је Милош кликтао у Латинима: Да видите наше цркве наше манастире, наших славних цара задужбине, да видите па да се дивите, какови су и колико ли су!

Приликом састављања тих задужбина пред дечијим задивљеним очима синуће сва лепота и слава нашег средњег века. Код Нагоричана задужбине славног краља Милутина дете добија сасвим друкчију слику о њему него што му то може дати фотографија или ма како жив и слимовит опис. Манастир је ту пред њим у целој својој архитектонској и раскошној лепоти, са свим припадајућим деловима и бојама камена патинираног утицајем векова.

У красној Милешеви, задужбини краља Владислава, видеће дете славну прошлост својих предака, место где је тело св. Саве лежало више од триста и педесет година, за које време се изаткала на моштима светитеља велика морална снага и национална мисао српског народа.

Поред тих картона, од којих се могу саставити куће моравска и босанска, као и манастири Нагоричино и Милешева, „Мали неимар" обећава у наредним издањима читав низ грађевина из народне прошлости и садашњости. Све то не само једну корисну и лепу забаву, него умногоме помаже утврђивању знања стеченог у школи и на један нов начин проширивања дечијег духовног хоризонта.

Уредници „Малог неимара" инж. г. Срђа Ђокић и г. Бранислав Ђурђевић, свештеник вероучитељ, дају једно ново средство дечијег васпитања путем забаве. Њихов покушај има за циљ да се деци пружи не само једно ново средство васпитања на народној основи, већ да се од малих ногу деца привикавају раду од чијих ће резултата данас сутра као људи да живе.

„Мали неимар" излази десет пута на годину. Цена листа је 1 дин., а цена појединог картонског прилога 3 динара.

Лист са картонским прилозима ради тешкоће паковања неће се никоме слати појединачно. Зато нека свако лист тражи у своме месту код продавца.

Продавци имају уобичајени попуст.

Ко поручи 25 комплета и новац пошаље унапред на чековни рачун поштанске штедионице бр. 61009 — не плаћа поштарину и паковање. Уредништво и управа листа налази се у Београду, Цара Душана улица број 8/III.

Мали огласи

ЗОРА

витамин-хормон суви крем за лице потребан је масној кожи свакога дана. Парфимерија Зора, Танурџићева палата телефон 34-17.

БЕСПЛАТНО

може свако добити отпатке цигље, шљаку на цигљани Будишин Јоце, Студени Дол, Петроварадин. (522)

5000—10.000 ДИНАРА

дајем награде лицу које ми нађе одговарајуће чиновничко намештење. Понуде ДАН, под 5000. (521)

ПОВЕРЕНИКА

у свим местима за сталан и уносан посао тражи новчани завод. Опширне понуде са 2 фотографије под „Повереник" на Публицитас, Загреб, Илица 9. (388)

ТЕРЕТНИ АУТО

Форд V8 оригинал 5 тоне носивости скоро нов, продаје се са направом за погон метангасом и 7 добрих гума. Пре валио једва 28.000 клм. Упите на фирму Иван Фишер и друг, Осијек I. Горњодравска 32. Тел. 7-30. (520)

РУЧАОНИЦА И СПАВАЋА СОБА

кревети са новим матрацима, 2 ормана за гардеробу и други намештај, врло добро одржано, продаје се јевтино. Адреса код огласног завода Кардош, Краља Петра II, 25. (403)

КУПУЈЕМ КУЋУ У НОВОМ САДУ

нову, у вредности 400—700.000 дин. Пријавити се под „Душан" писмено код администрације „Дана". (511)

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

за почетнике, напредније као и у групама, предајем по доброј методи. Такође и корепетиција за ђаке код гђе Вилхелм, Луја Бартуа бр. 8. (515)

Отворио сам МЕСАРСКО-КОБАСИЧАРСКУ РАДЊУ у Краља Петра II, 41 (на воћној пијаци). Свежа роба и умерене цене. МИХАЈЛО ГОБОР.

У кратко реда...

Спортске вести са свих страна

Балканске бициклистичке трке треба у току ове године да организује Бугарски бициклистички савез уз учешће бициклиста и других балканских земаља.

Немачка и Швајцарска, фудбалска репрезентативна утакмица, одржаће се 9 марта о .г., у Немачкој.

У Кортини д' Ампецо у утакмицама у спусту, после првога дана такмичења Немци су по бодовима у вођству, затим долазе Швајцарци, Италијани па Мађари. У спусту су били најбољи Немац Јеневајн и Немица, позната олимписка рекордерка Кристл Кранц.

С. к. Текстил, Нови Сад, ако добије дозволу, одржаће своју скупштину у недељу, 9 о. м.

Наши смучари нису могли да оду на велико зимско-спортско такмичење које се одржава ових дана у Кортини д' Ампецо.

Бокс-меч у Новом Саду, који је приредила Б. ш. „Војводина", имао је лепо успех. Публике је било близу 800. Најглавнија борба између Поцмана и Мазура, обојице чланова „Војводине", завршила се нерешено.